

Siposné Csejk Zsuzsanna:
Madárbarát iskolakert
munkafüzet alsó tagozatosok számára

Balázs Beáta Katalin:
Környezettudatosságra nevelés feladatlapjai

Balassagyarmati Tankerületi Központ,
Érsekvadkerti Petőfi Sándor Általános Iskola

2019

A kiadvány Európai Unió Európai Szociális Alapja (ESZA) támogatásával valósul meg, a Magyar Állam társfinanszírozása mellett.

A projekt azonosító száma:
EFOP-3.3.7-17-2017-00056

A projekt kedvezményezettje:
Balassagyarmati Tankerületi Központ

A projekt címe:
Szabadon, játszva – informális és nem formális tanulási terek fejlesztése

Madárbarát iskolakert - munkafüzet alsó tagozatosok számára

ŐSZ

HARIS

A galamb méretű fűrjszerű megjelenésű madár tudományos latin nevét jellegzetes, recsegő „két-kés”-nek is hallható hangjáról kapta.

Különösen kedveli az olyan magas fűvű gyepeket, amelyeket kisebb-nagyobb bokorcsoportok tarkítanak, de akár szántóföldeken is fészkelhet. A talajon, a sűrű növényzetben bujkálva keresi rovarokból, gilisztákból, csigákból, gyíkokból, békákból, alkalmilag kisemlősökből álló táplálékát, amit a fűvek és gyomok magjai egészítenek ki.

Az egyik legnehezebben megfigyelhető madárfaj, gyakran csak a hangja alapján lehet tudni, hogy a közelben tartózkodik. Ék alakú testéhez simuló tollainak köszönhetően zajtalanul, nagy sebességgel képes haladni a magas fűben. Rejtő színe és bujkáló életmódja miatt ritkán repül fel, ekkor is csak rövid távokat tesz meg a növényzet felett.

A haris vonuló madár, a telet Afrika Szaharától délre húzódó térségeiben tölti. A hazai állomány augusztus végén, szeptember elején indul útnak, a tavaszi érkezés április végére, május elejére esik.

Az 1,3-2 millió párra becsült világállomány közel 80 százaléka Oroszország európai területein él. Állománya az utóbbi évtizedekben drasztikusan csökkent, elsősorban az élőhelyéül szolgáló nedves kaszálórétek megfogyatkozása miatt. Becslések szerint a [hazai költőállomány 500-2000 pár között ingadozik](#). Magyarországon fokozottan védett madár, természetvédelmi értéke 500 000 Ft.

1.Egészítsd ki a hiányos mondatokat!

A haris hangja a jellegzetesen recsegő -nek is hallható.

Kedvelt élőhelyei a

Tápláléka rendkívül változatos. Soroljatok fel legalább öt olyan eledelt, amit szívesen fogyaszt a haris: 1.

2. 3.

4. 5.

A magas fűben zajtalanul képes haladni, melyet alakú teste, és a hozzá simuló tollazat tesz lehetővé. Ősszel elvonul

Fokozottan védett madár, természetvédelmi értéke Ft.

2.IGAZ vagy HAMIS? Válaszolj „I” vagy „H” betűvel!

1.	Ezt a madárfajt nagyon könnyen meg tudjuk figyelni.	
2.	Tavaszi érkezése a IV – V. hónapra tehető.	
3.	Bujkál, ritkán repül fel.	
4.	Állománya az utóbbi időben jelentősen növekedett.	
5.	Természetvédelmi értéke 500 000 Ft.	

3.A képek közül tegyél csillagot a haris képe mellé!

Osztály: _____

[illegible][illegible]

Név: _____

Osztály: _____

A fehér gólya

Napjainkban hol fészkel?

Mi a tápláléka?

Meddig, milyen messzire repülnek el telelni?

Kik érkeznek meg előbb? Húzd alá a helyes választ!

hímek

nőtények

Miért?

Hány hetesek a fiatal gólyák, amikor kirepülnek a fészekből? Húzd alá a helyes választ!

6-7 hetesek

8-9 hetesek

10-11 hetesek

Melyik hónapban kezdik a fiatal gólyák a vonulást?

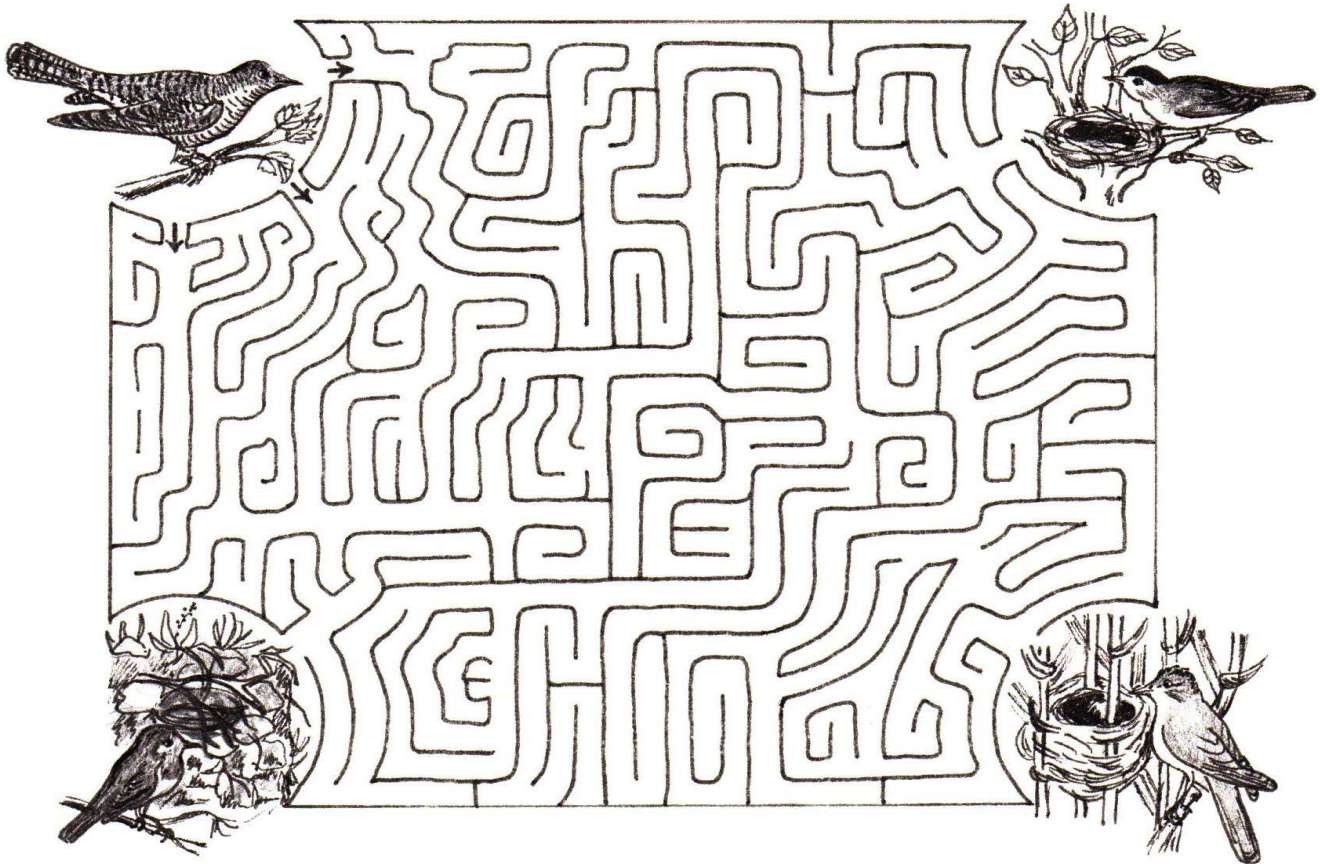

Név: _____

Osztály: _____

Itt a tavasz, az erdőn hamarosan szól a kakukk. Vajon a mi madarunk a barátposzáta, a vörösbegy vagy a nádirigó fészkébe csempészi-e tojását?

Jelöld be útját a labirintusban, s megtudjátok, ki a dajkamadár!

A dajkamadár:

Nem csak kakukkszót hallhatunk, egyébként is madárdaltól zeng az erdő, mező, kert, liget a költés befejezéséig.

Írjátok le a legfőbb okot, miért énekelnek a hímek?

.....

.....

.....

Név: _____

Osztály: _____

Kösd a dátumot a megfelelő jeles naphoz!

Zöld napok tavasszal

Március 22.

A Föld napja

Március 23.

Madarak és fák napja

Április 22.

Környezetvédelmi világnap

Május 10.

A víz világnapja

Június 5.

Meteorológiai világnap

FÜLEMÜLÉK ÉJSZAKÁJA

1. ÁLLOMÁS

Madár és természetismereti kérdések

1. Melyik az a tulajdonság, ami kizárólag a madarakra jellemző?

- a) tojásokkal szaporodnak b) testüket toll borítja c) repülni tudnak

2. Fehér gólyáink hol töltik a telet?

- a) Ázsia b) Amerika c) Afrika

3. Melyik nem mezőn élő madár?

- a) fülemüle b) tyúk c) feketerigó

4. Mit esznek a fecskéink?

- a) szúnyogot, legyet, levéltetveket b) földigilisztát, cserebogarat c) százlábút, pókot

5. Mi a fecskepelenka?

- a) nem létező dolog b) fészek alatti tárgy c) a fecske tollazata

6. Az erdei fülesbagoly mivel hallja a hangokat?

- a) a feje tetején lévő tollfülekkel b) tollak alatt rejtőző fülével
c) nem is hall, mivel süket

7. Melyik az a három állat, amit legjobban szeretsz?

.....

8. Melyik madár mondja ki a saját nevét?

- a) rétisas b) tőkés réce c) kakukk

9. Hogyan tudok a legtöbbet segíteni a madaraknak az otthonom körül?

- a) ha adok nekik enni télen és egész évben itatom őket
b) ha építek nekik fészket
c) ha nyáron etetem őket

10. Miért kopogtat a harkály?

- a) ennivalót keres
b) párt csalogat vele magához
c) azért, hogy a ragadozó madarakat elriassza

FÜLEMÜLÉK ÉJSZAKÁJA

2. ÁLLOMÁS

Összekeveredtek a betűk. Írd le helyesen a madarak nevét!

RÁDGÉMAJ -

KÚTOZ -

CENTEGIL -

BABOSKANÚB -

RAGYAGUGYL -

FÜLEMÜLÉK ÉJSZAKÁJA

3. ÁLLOMÁS

Fejtsd meg a keresztrejtvényt!

1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							

1. Villás farkúmadár jaj, de régen várunk... - így szól a vers tavasszal.
2. Petőfi Sándor: Arany Lacinak című versében szereplő állat, amelyet, ki kell önteni a lyukból.
3. Folytasd a mondókát: Gyertek haza
4. Kiolvasónkban (Ecc pecc...) az egyik állat neve.
5. Petőfi Anyám tyúkja című versében a kutya neve.
6. Kedves gyereksdal: Házasodik a
7. Egy mese címe, amely az esőről és a színekről is szól: A három
8. Fazekas Anna verse:néne őzikéje

Megfejtés:.....

FÜLEMÜLÉK ÉJSZAKÁJA

4. ÁLLOMÁS

Az év fája 2019-ben:

kocsányos tölgy

sajmeggy

világos kőris

Az év gombája 2019-ben:

bronzos vargánya

csoportos csiperke

sötét trombitagomba

Az év hala 2019-ben:

harcsa

balin

vörösszárnyú keszeg

Az év hüllője, kételtűje 2019-ben:

mocsári teknős

dunai tarajos gőte

foltos

szalamandra

Az év madara 2019-ben:

gólyatöcs

tengelic

vándorsólyom

Az év rovára 2019-ben:

földi poszméh

nagy szarvasbogár

havasi cincér

Az év vadvirága 2019-ben:

hóvirág

magyar zergevirág

szibériai nőszirm

Az év emlőse 2019-ben:

mogyorós pele

mezei pocok

eurázsiai hiúz

Az év gyógynövénye 2019-ben:

közönséges orbáncfű

galagonya

mák

FÜLEMÜLÉK ÉJSZAKÁJA

5. ÁLLOMÁS

Madarak népies neve

Kösd a madár nevét össze a népies nevével!

Búbos pacsirta

arany málinkó

Búbos banka

csalogány

Fülemüle

mátyásmadár

Gyurgyalag

pipiske

Kakukk

stiglinc

Kuvik

rudasmadár

Sárgarigó

ganajmadár, бүдös banka

Szajkó

kukuk

Szarka

putypurutty

Tengelic

halálmadár

Név: _____

Osztály: _____

Hányszor szerepel a madár szó a táblázatban?

(Bármilyen irányban lehet keresni!)

M	A	D	Á	R	Q	W	A	E	R	T	F	D	Á	R
L	A	Á	M	K	É	M	A	D	Á	R	D	G	S	A
M	N	D	B	V	C	X	Y	Í	A	D	S	H	J	K
R	Z	I	Á	O	P	Ú	D	Ú	M	A	M	Á	É	L
W	R	Q	E	R	R	T	Z	B	A	Y	Í	Í	A	X
I	Á	M	Á	L	K	A	M	A	D	Á	R	D	H	M
M	D	J	I	Z	T	R	E	W	Á	Q	A	S	D	F
Á	A	Á	Í	X	Z	B	M	Á	R	É	L	K	J	H
R	M	Ó	T	E	I	D	Á	T	K	I	O	R	P	Ő
D	Í	P	R	Á	Z	A	M	Ó	T	Í	L	Á	G	M
M	Q	L	É	G	O	L	R	Q	T	F	Á	D	P	A
A	A	K	M	A	D	Á	R	A	R	V	J	A	T	R
E	W	D	N	S	L	B	E	Í	E	G	H	M	F	Z
W	F	I	Á	Ő	É	N	M	Y	D	Ő	U	T	Z	J
L	B	J	M	R	Ú	K	C	X	S	T	H	K	É	Ő

Megfejtés:

Név: _____

Osztály: _____

Nyár

Találós kérdések	
Dalolva száll az égre fel, röptében is énekel.	
Fúr-farag, de mégsem ács kopog, mint a kalapács. Fák orvosa, doktora, erdőben az otthona.	
Szürke színű a ruhája, nem repül el Afrikába. Itt marad a téli fagyban, magvakon él a nagy hóban.	
Erdőn lakik, vagy a kertben, zöld a színe télen nyáron. Feldíszítik decemberben, oly szép akkor, mint az álom. Mi az?	
Koronás, de nem király, még csak nem is hercegnő, Törzse vastag, ága sok, évek alatt nagyra nő.	
Zöld burokba születtem, mikor aztán nagy lettem, a zöld burok kifeslett, és az úrfi kiesett.	
Sárból rakott vár a házon, reggel, délben, este látom. Gazdájának háta bársony, farka villa, hasa vászon.	

Név: _____

Osztály: _____

Mi a nevük az alábbi madaraknak? Írd a képek alá!

--	--

--	--

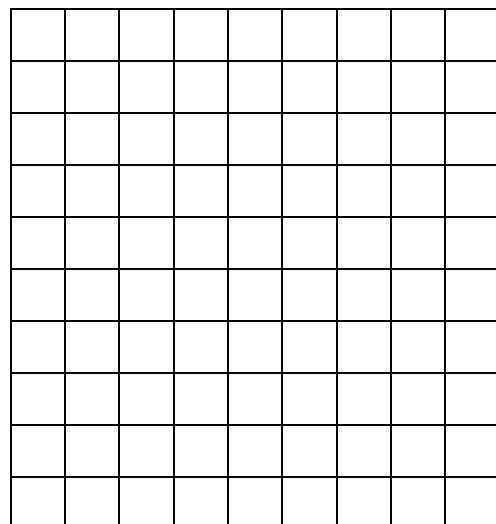
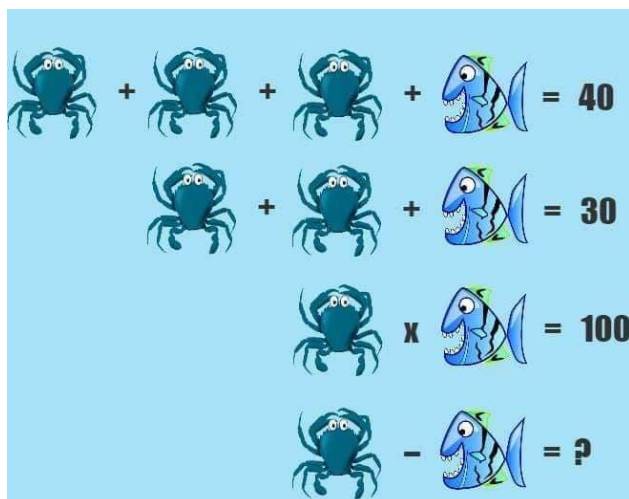
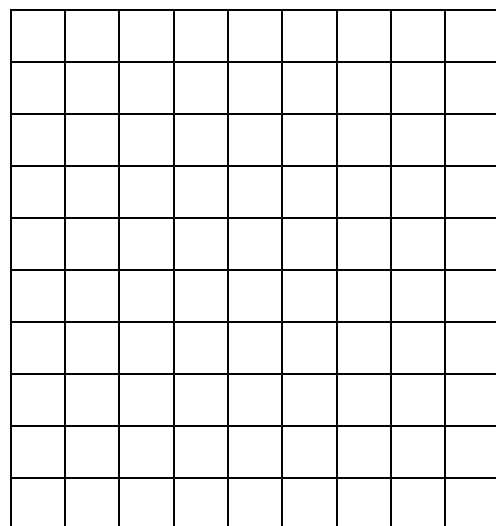
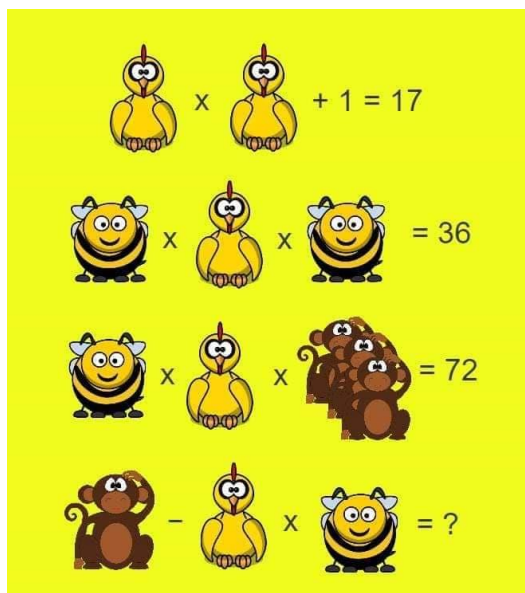
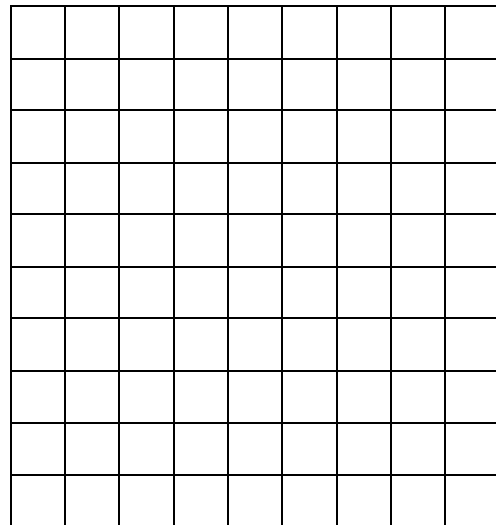
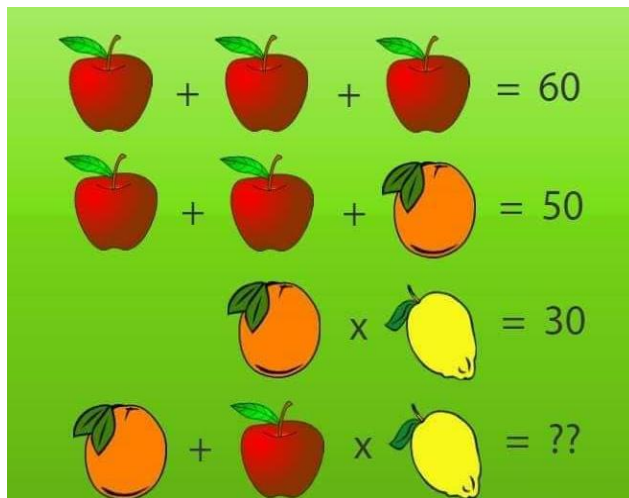

--	--

Név: _____

Osztály: _____

Matematikai feladványok

Név: _____

Osztály: _____

2016. év rovara a mezei tücsök. A táblázatban ötször van leírva a tücsök szó. Keresd meg és húzd át!

A	T	T	Ü	C	S	Ö	K	Ö	L
M	L	W	T	Z	U	I	O	P	Ő
A	Ö	S	D	F	G	H	J	A	Ü
K	Ü	L	T	Ü	C	S	Ö	K	Ö
Y	T	X	Ü	Ü	V	C	B	N	M
M	Ü	N	C	V	C	A	E	A	E
Q	C	W	S	E	R	S	T	Ö	Z
T	S	Ö	Ö	G	F	L	Ö	Ü	K
G	Ö	J	K	K	L	K	É	K	É
É	K	É	Ü	Ö	T	K	Z	U	I

Név: _____

Osztály: _____

Néhány rovar sziluett képét látod. Írd alá a rovar nevét!

1.

2.

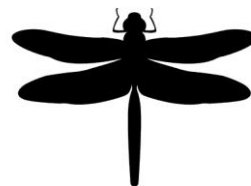
3.

4.

5.

6.

Név: _____

Osztály: _____

Környezettudatosságra nevelés feladatlapjai

Tavaszi

Szörp készítése

1. Milyen gyógynövényeket ismersz? Sorolj fel néhányat!

2. Válaszolj a kérdésekre az alábbi kép alapján!

Mi a növény neve? _____

Mit készíthetünk belőle?

Milyen gyógyhatásai vannak?

Név: _____

Osztály: _____

Talaj, talajlakók vizsgálata

1. Mi nem illik ebbe a környezetbe? Keressétek meg! (A kihelyezett dolgokhoz ne nyúljatok, csendben dolgozzatok, hogy ne könnyítsétek meg a többi csoport munkáját!)
2. Nevezzétek meg, miket fedeztetek fel! Az a csapat győz, amelyik a legtöbbet találja meg.

Nyár

Kirándulás, gyógynövények megismerése

1. Figyeljétek meg! Ez egy kód, amelyben minden szám egy betűt jelent.

1 A	2 Á	3 B	4 C	5 CS	6 D	7 E	8 É	9 F
10 G	11 GY	12 H	13 I	14 Í	15 J	16 K	17 L	18 LY
19 M	20 N	21 NY	22 O	23 Ó	24 Ö	25 Ő	26 P	27 R
28 S	29 SZ	30 T	31 TY	32 U	33 Ú	34 V	35 Z	36 ZS

2. A fenti kód segítségével fejtsetek meg az alábbi titkos írást! Írjátok be a táblázatba a számoknak megfelelő betűt! Összeolvasva a betűket, megtudjátok, milyen jelzés mentén kell haladnotok a túra során.

26	13	27	22	28	29	1	17	1	10

Név: _____

Osztály: _____

Levendula aratása, szárítása

1. Olvassátok el az alábbi találós kérdéseket! Gondoljatok a már megismert növényekre! A megfejtéseket írjátok a vonalra!

Nem vetik, nem kapálják, mégis terem. Mi az?

Kívül piros, belül szőrös, korona a fejébe, pálca a végiben. Mi ez?

Selyempelyhes bóbitámat
hordják a szelek,
szétfújja egy szusszanással
az ügyes gyerek.

Erdei zöld szőnyeg szúrós illata,
Barna medvének ízletes vacsora.
Megtépáz bizony kirándulók hada,
S leszél te saláták pikáns zamata!

Megcsíp ez a csúnya gaz,
De megeszi a kacsahad.
Leforrázom, lesz tea,
S reszkessen a reuma!

A színét imádom, az illata ... - annyira nem rajongok érte: lehet, hogy előző életemben moly voltam?

Név: _____

Osztály: _____

Tél

Amit a vitaminról tudni kell!

- a) Fejtsétek meg a rejtvényt! A szókapcsolatokat helyettesítsétek egy másik, jelentésében megegyező szóval, majd írjátok le egymás alá a megfejtéseket!

1. Folyékony anyag, ünnepeljük a világnapját is.
2. Szeptemberben kezdődik, nem minden gyerek örül neki.
3. Az egyik évszak, jellemző színe a fehér.
4. Egyik legismertebb, mosolygós gyümölcsünk.
5. A tavasz első hónapjának a neve.
6. Virág neve, tavasszal nyílik.
7. Nem kicsi, hanem....

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

- b) Karikázzátok be a szavak első betűit!
- c) Az első oszlop betűit olvassátok össze! Megtudjátok, hogy télen miből van sokra szükségünk.

Megoldás: _____

